

BUZOGÁNY ÁRON.

(1834—1888.)

Buzogány Áron, a vallás- és közoktatásügyi minis-
teriumban osztálytanácsos, f. évi febr. 25-én meghalt. Nevét gyász-
keretbe foglaljuk, mert az unitárius egyháznak egyik legdere-
kább fia, s a magyar nevelésügynek egyik legjelesebb mun-
kása hunyt el benne.

Ifjúsága arra az időre esik, mikor a nemzeti érzület tüze
csak rejtve éghetett még a költészetben is, s az absolut kor-
mánytól a magyar szabadság utolsó menedék helyei is, a protes-
táns egyházak alkotmány-várai fenyegetve lőnek ama beavatko-
zás által, melyet a prot. iskolák ügyében e kormány az „Entwurf“-fal
kísérlett meg. Ekkor választatott meg Buzogány Áron a kolozs-
vári főiskolánkban újra szervezett tanszékek egyikére. S Buzo-
gány a tehetség mellett, melyet itthon és külföldön tett szorgalmas
tanulmányokkal izmosított, a hazafiui lelkesedés oly izzó lángját
hozta az egyetemes s hazai történelem és magyar irodalom
tanszékére, a milyent csak egy mindig és minden ízében ma-
gyar telekezet egyik legjelesebb fia hozhatott, s a milyennel e
tanszéket az egyszerű ismeretközlésen túl a honszeretet és sza-
badság lángoló oltárává emelte.

S e lelkesedést, melylyel már egyházában nemzeti mis-
siót teljesített, vitte át 1868-ban a vallás- és közoktatásügyi
ministeriumba, hogy Eötvös és Trefort alatt, mint titkár, s
később mint osztálytanácsos, részt vegyen a magyar népok-
tatás nemzeti nagy művében.

Nem e sorok feladata megjelölni, hogy mi illeti őt ama munka érdeméből, melylyel a népoktatásügyreformja előkészítve és ennyire is megszilárdítva lőn, de annyi elvitathatatlan, hogy ő tehetségével, kitartó munka-erejével, buzgalmával és magasfoku műveltségével egyik legelhivatottabb munkásnak bizonyította magát ama nagyszabású terv kivitelében, melyet a népnevelés újjáteremtésére Eötvös lángesze alkotott.

Itt és a tanári széken szerzett érdemeivel maradandóbb nevet hagy maga után, a melyhez egyházunk történelmében egyebek mellett még egy oly emlék fog fűződni: mint a budapesti unitárius egyházközség eszméje és kiindítása. Mert ez az ő eszében fogamzott meg; s ő volt annak első apostola is azokkal a házi isteniszteletekkel, melyekre a fővárosban elszórtan élő hitkonokat egybegyűjtötte, és ezzel alapját vetette meg a mai hitközségnek.

Ő egyházában nemzeti ügyet szolgált, és a mikor annak körén kívül nyert állást, egyháza nemzeti ügyét szolgálta.

Mert szép és magasztos czéloknak éltél és azokért sikerrel munkáltál, emléked élni fog közöttünk.

Legyen e rövid megemlékezés az elismerés szerény korszoruja addig is, míg e folyóiratban, melynek egykor szerkesztője, s sok éven keresztül dolgozó társa voltál, méltó emléket állíthatnánk életednek.

PÉTERFI DÉNES.

IRODALMI ÉRTESÍTŐ.

„Imák és beszédek. Elmondattak az unitárius vallás közönségnek 1887-ben Dicső-Szent-Mártonban tartott zsinati főtanácsa alkalmával.“ Ez imákat és beszédeket még a zsinati főtanácsossal összekötöttesben volt alkalmunk ismertetni. Most egy csinos füzetben együtt adattak közre s olvasóink megjelenésükről értesülve, úgy hisszük, sietni fognak e tartalmas füzet megszerzésével. Ára 30 kr. Kapható szerkesztőségünknel. — Az Unitárius Közlönyből, mely a Dávid F.-egylet kiadásában s Nagy Lajos és Boros György tanárok szerkesztésében jelenik meg, már három szám adatott ki. E közlöny a vallásos és erkölcsös élet ébresztésére van szánva, mire népszerű nyelven írott cikkekkel törekszik. Már régebb jeleztük e folyóirat hasábjain népszerű iratoknak egyházunkban való szükséges voltát. Az Unitárius Közlöny kétségtelenül szükségét pótol s megjelent három száma szerencsés kezdet a célra. Óhajtjuk, hogy minél szélesebb körben nyerjen népünk közt elterjedést. A cikkekhez illusztrációk is jelennek meg és mint a 3-ik számból látjuk, már nem külön melléklet gyanánt, hanem a szöveg közt, mi a lap előnyére leend. A havonként megjelenő lap ára 1 frt 20 kr. Egyes szám ára 12 kr. Az egylet tagjai 1 frt tagsági díjért kapják a lapot. Előfizetés vagy tagsági díj Bágyi Kálmán egyl. pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra, (Trencsin-tér, pénzügyi palota.) — A halhatatlanság kérdése a klasszikus irodalomban. Dr. Hegedüs István egyetemi tanárnak a Dávid F.-egyletben tartott felolvasása. Különlenyomat a Prof. Közlöny 1887. évfolyamából. Kiadta a Dávid F. egylet. E tudományosan és aethetikai érzékkel írt szép felolvasás bolti ára 10 kr. Az egylet tagjainak meg 5 kr. — A marosvásárhelyi ev. ref. collegium könyvnyomdájának száz éves története 1786—1886. Irta Koncz József tanár. A marosvásárhelyi ev. ref. collegium történetírója fáradhatlan buvárkodásának egyik gyümölcse e könyv, melyben részletes adatokban tünteti fel a nevezett nyomda történetét. Megjelent Marosvásárhelyt Imreh Sándornál. Ára 60 kr. — Névkönyv az erdélyi ev. ref. egyházkerület számára. 1888. Szerk. Ince Lajos ev. ref. püspöki titkár. Harminczegyedek évfolyam. A Névkönyv elején a széki egyházmegye több egyházközségének történetét adja. S aztán következik a kerület egyházközségeiről és iskoláiról gondosan összeállított kimutatás. — Az unitárius egyházi törvényt a házasságok felbontásáról és érvénytelenítéséről Kőváry Mihály ügyvéd újra dolgozta s illetve megtoldotta az anyagi részszel, Mikó Lőrincz házasságjoga nyomán, tekintetbe véve a házasságjog legujabb fejlődését is. A munka csak akkor fog közreadatni, hogyha az egyházi Főtanács is helyben hagyja. Midőn ezt regisztráljuk, nem tehetjük, hogy kifejezést ne adjunk amaz óhajunknak: vajha nevezett jogász afia, kinek nevével a Jogtudományi Közlönyben is gyakran találkozunk, most már a Mikó Egy-